

ΣΙΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας Δραχ. ν. 6
Διὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰς Ἐπαρχίας 7
Διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσ. 8
Διὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ τῆς Ἀνατολῆς
μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν 10
Οὐδεμία πληρωμὴ γίνεται ἄνευ ἀποδείξεως.
Πᾶσα δὲ ἀπόδειξις πληρωμῆς πρέπει νὰ ᾖ ἐντυπος καὶ νὰ
φέρῃ τὴν Ὑπογραφήν καὶ τὴν Σφραγίδα τῆς Διευθύνσεως.

Συντάσσεται ὑφ' ὅδ' καὶ ἀνέκαθεν ὄρους.

Ἐπιστολαί, ὡς καὶ πᾶν ἔγγραφον, ἐπιγράφονται

**Πρὸς τὴν Σύνταξιν τῆς Θρησκευτικῆς
ἐφημερίδος «Σιών» εἰς Ἀθήνας.**

Ἐκδίδεται τετράκις τοῦ μηνός.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῇ Διευθύνσει τῆς θρησκευτικῆς ἐφημερίδος
Σιών (Παρὰ τῇ Ἀγ. Εἰρήνῃ, ὁδ. Καρόρη, ἀριθ. 7)

Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ παρὰ τοῖς κ. κ. ἀν-
ταποκριταῖς αὐτῆς.

Διατρίβαι σύντομοι καὶ σύμφωνοι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐφη-
μερίδος γίνονται δεκτοὶ πρὸς καταχώρησιν.

«Καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μὴ τινα ἄλλον
ὁ Θεὸς ἐπιπέμψῃ κηδόμενος ὑμῶν»
Σωκράτης.

«Ἦξει ἐκ ΣΙΩΝ ὁ ρυόμενος . . . ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται
νόμος, καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον τῶν ἐθνῶν»
Ἡσαίας.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ε'. ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΪΤΙΔΟΣ

«Πνεῦμα ὁ Θεὸς, καὶ τοὺς
προσκυνῶντας αὐτὸν, ἐν
πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ
προσκυνεῖν».

Ἰωάν. δ', 24.

Ἡ ὁδοιπορία καὶ τὸ φρέαρ.

Ἐν ὥρᾳ καυστικῷ θέρους, «ἐτι τετράμηνόν
ἔστι» (Ἰωάν. δ', 35), ἀναλαμβάνει ὁ Κύριος,
ὅπως ποιήσῃται μακρὰν καὶ ἐπίπονον ὁδοιπο-
ρίαν. Ἡ ὁδοιπορία αὕτη δὲν ἦτο περιοδεία εὐ-
χαριστήσεως, ἦτο ὁδοιπορία ἀνάγκης. Τὸ μῖστος
τῶν Φαρισαίων ἀναγκάζει τὸν Κύριον, ὅπως ἀ-
ναχωρήσῃ ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἐνθα διέτριβε (Ἰωάν.
γ', 22), καὶ ἀπέλθῃ μακρὰν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς
Γαλιλαίας. «Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν
οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς
ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης. (καίτοι γε Ἰη-
σοῦς αὐτοὺς οὐκ ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ), ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν» (Ἰωάν. δ', 1—3).

Δύο ὁδοὶ ὑπῆρχον πρὸς τὴν Γαλιλαίαν ἀγού-
σαι. Τούτων ἡ μὲν συντομωτέρα ἦν τριῶν ἡ-
μερῶν, ἡ δὲ ἑτέρα ἦν πολὺ κυκλοτερέα, διερχο-
μένη ἐξ ἀνατολῶν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ.
Τὴν πρώτην ὁδὸν προὔτιμων οἱ ἐπιεικέστεροι
τῶν Ἰουδαίων, τὴν δευτέραν οἱ μᾶλλον αὐστη-
ροὶ καὶ οἱ φανατικώτεροι.

Κατὰ τὴν πρώτην ὁδὸν ἔπρεπε νὰ διέλθῃσι
δι' ἐνὸς κατηραμένου μέρους, δι' ἀθλίας καὶ
μισητῆς χώρας, τῆς Σαμαρείας, κατὰ δὲ τὴν
δευτέραν πολὺ μακρὰν τῆς Σαμαρείας διερχο-
μενοὶ, οὔτε κὰν θὰ ἐβλεπον αὐτήν. Ὁ Κύριος
προτιμᾷ τὴν συντομωτέραν ὁδὸν, καίτοι ὑποχρε-
ούμενος ὅπως διέλθῃ διὰ τοῦ κατηραμένου τού-
του τόπου, διὰ τῆς ἀθλίας ταύτης τῶν Σαμα-
ρειτῶν χώρας. «Ἐδεῖ δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ
τῆς Σαμαρείας» (Ἰωάν. δ', 4). Ἐξώθεν τῆς ἐν τῇ
Σαμαρείᾳ κειμένης πόλεως Σιχάρ (Ἰωάν. δ', 5),
κατὰ τὰ 1887 περίπου πρὸ Χριστοῦ, ὁ Ἰακώβ
εἶχεν ἀγοράσει ἀντὶ ἑκατὸν προβάτων (Γέν.

λγ', 19) ὑποστατικόν τι, ἐν ᾧ ὥρυξε φρέαρ,
ὅπερ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καὶ φρέαρ τοῦ
Ἰακώβ ὀνομάσθη. Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ φρέα-
τος τούτου ἔκειτο τὸ ὄρος Γαιθάλ, πρὸς δυ-
σμάς δὲ τὸ ὄρος Γαριζείν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν
λοιπὸν καυστικῷ θέρους τοῦ ἔτους 781 ἀπὸ
κτίσεως Ῥώμης (Sattler σ. 30) φθάνει εἰς τὸ
φρέαρ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Τὸ ὅλον τῆς ὁδοῦ, ἣν ἐμελλε νὰ διανύσῃ ὁ
Κύριος, ἔχει μῆκος τριῶν ἡμερῶν, ἥδη δὲ εἶχε
διανύσει περιπατῶν 14 ὥρας (Allioli σ. 413).
Κεκοπιακῶς δὲ ἐκ τῆς διεξοδικῆς καὶ ἐπιπόνου
ταύτης ὁδοιπορίας, οὕτως ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε,
ἄνευ οὐδεμιᾶς τιнос προετοιμασίας, ἄνευ οὐδε-
μιᾶς φροντίδος, κἀκίηται ἐκεῖ που ἐπὶ τῆς πη-
γῆς. «Ἦ» δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ, ὁ οὖν Ἰη-
σοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο
οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ὥσπερ ἑκτη (Ἰωάν.
δ', 6).

Ἡ συνδιάλεξις.

Οἱ μαθηταὶ εἶχον ἀπελθεῖν ἵνα τροφὰς ἀγο-
ράσωσιν. ὁ Ἰησοῦς ἐκάθητο μόνος. καὶ γυνή
τις ἐκ τῆς παρακειμένης πόλεως Σιχάρ ἔρχεται
ἵνα ἀνασύρῃ ὕδωρ. Ἐπὶ τῆς πηγῆς, ἣν ἄλλοτε
συνήθως εὕρισκεν ἔρημον, ἥδη παρατηρεῖ ἐκ τῶν
ἐνδυμάτων ὅτι κἀκίηται εἰς ὁδοιπόρος ἐκ τοῦ
μισητοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων.

Ἡ γυνὴ δὲν εἶχεν ἐτι ἀνασύρῃ τὸ δοχεῖον
αὐτῆς ἐκ τοῦ φρέατος, καὶ ὁ Ὀδοιπόρος οὗτος
ζητεῖ παρ' αὐτῆς ὕδωρ. «Δός μοι πιεῖν» (Ἰωάν.
δ', 7). «Περίεργον!», λέγει καθ' ἑαυτήν ἡ γυνή.
«Ἰουδαῖος ἀνὴρ νὰ ζητῇ ὕδωρ παρ' ἐμοῦ
τῆς Σαμαρείτιδος! Τοῦτο ὅμως μὲ εὐχα-
ριστεῖ, διότι διὰ νὰ ἀναγκασθῇ ὁ Ἰουδαῖος
οὗτος νὰ ζητήσῃ παρ' ἐμοῦ ὕδωρ, δύναται τις
νὰ φαντασθῇ, ὅποια εἶναι ἡ δίψα αὐτοῦ». —
Καὶ πῶς σὺ, λέγει αὐτῇ, ἐνῶ εἶσαι Ἰου-
δαῖος, ζητεῖς νὰ πῆς ὕδωρ παρ' ἐμοῦ, ἥτις εἰ-
μαι γυνή, καὶ μάλιστα Σαμαρεῖτις, ἐνῶ τοὺς
Σαμαρείτας σεῖς δὲ οἱ καλοὶ Ἰουδαῖοι μισεῖτε
τοποῦτον, ὥστε εἰς οὐδεμίαν μετ' αὐτῶν ἔρχε-
σθε σχέσιν; Ἄν ἤξευρες, λέγει ὁ Ἰησοῦς, τὴν
δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς εἶναι ὁ λέγων σοι δός
μοι νὰ πῶ, σὺ θὰ τὸν ἐζήτηεις, καὶ θὰ σοὶ ἐ-
δίδεν ὕδωρ ζῶν. «Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτῇ, Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστίν

ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν,
καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν».

Πολὺ καλὰ, ἀποκρίνεται πλήρης εἰρωνείας
ἡ γυνή, χαίρουσα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ὅτι εἰς Ἰου-
δαίος εὐρέθη ἐν ἀνάγκῃ νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας
αὐτῆς, πολὺ καλὰ, τῷ λέγει, θὰ σοὺ ἐζήτηουν
αὐτὸ τὸ ὕδωρ, ὅπερ λέγεις, ἀλλὰ σὺ ἀγγεῖον
δὲν ἔχεις, σχοινίον δὲν ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ εἶναι
βαθὺ (α'), πόθεν λοιπὸν θέλεις μοι δώσῃ αὐτὸ
τὸ ὕδωρ, τὸ ὅποιον, ὡς λέγεις, εἶναι πολὺ
καλλίτερον τούτου, εἶναι «ὕδωρ ζῶν;» Μὴ πως
σὺ εἶσαι ἀνώτερος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ,
ὅστις ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὸ φρέαρ τοῦτο, ἐκ τοῦ
ὁποίου καὶ αὐτὸς ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ
τὰ θρέμματά του; «Μὴ σὺ μέλζων εἶ τοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
ματα αὐτοῦ;» (Ἰωάν. δ', 12). «Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς καὶ λέγει αὐτῇ. Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδα-
τος τούτου διψήσει πάλιν, ὃς δ' ἂν πῇ ἐκ τοῦ
ὑδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς
τὸν αἰῶνα. ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ, γενή-
σεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὑδατος ἀλλομένου (ἀναβλύ-
ζοντος) εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Τότε, Κύριε, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μὴδὲ ἔρχωμαι
ἐνθάδε ἀντλεῖν.

Δογματικαὶ ἀποκαλύψεις.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπιτιμήσεως, ἣν ἡ γυνή
αὕτη ἀπέτεινε πρὸς τὸν Κύριον, «Πῶς σὺ Ἰου-
δαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναι-
κὸς Σαμαρείτιδος;» ὁ Ἰησοῦς λαμβάνει ἀφορ-
μήν, ὅπως ἀποκαλύψῃ αὐτῇ τὰς μεγάλας ἀ-
ληθείας τῆς Νέας Διαθήκης, ὅπως ἀναπτύξῃ
αὐτῇ τὰ ὑψίστα δόγματα τῆς Χριστιανικῆς
πίστεως.

Οὐδενὶ ποτε ὁ Κύριος ἀνέπτυξε διδασκα-
λίαν σπουδαιοτέραν καὶ ὑψηλοτέραν ταύτης,
ἣν ἐποίησε πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην, τὴν Σα-
μαρεῖτιδα. Ὁ Κύριος ζητεῖ παρ' αὐτῆς ὕδωρ,
καὶ αὕτη μεθ' ὅλης τῆς πικρᾶς εἰρωνείας καὶ
τῆς χαιρεκακίας, διότι εἰς τῶν φανατικῶν ἐχ-
θρῶν τῶν Σαμαρειτῶν εὕρισκεται τέλος πάν-
των ἐν ἀνάγκῃ, ὅπως ζητήσῃ παρ' αὐτῆς
ὕδωρ, ζητεῖ νὰ πικράνῃ αὐτὸν, ζητεῖ νὰ πει-

(α) Τὸ βάθος τοῦ φρέατος αὐτοῦ ἦτο 21 μέτρων (Βενιαμὴν
σ. 338).

ράξη καὶ νὰ περιφρονήσῃ αὐτὸν, ὡς ἀνέχοντα εἰς τὸ φανατικὸν γένος τῶν Ἰουδαίων.

Καὶ ὅμως ἐνώπιον τίνος Ἰουδαίου εὗρίσκετο! Τί μέλλει μετ' ὀλίγον νὰ ἀκούσῃ! Καὶ πῶς ὀλίγω βραδύτερον διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῆς αἵματος τὴν πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον τοῦτον λατρεῖαν αὐτῆς θέλει ἐπισφραγίσαι!

Ἐνῷ εἰρωνεύετο, εἰσῆρχετο ἐν τῇ σαγήνῃ τῆς πίστεως, καὶ ἐνῷ ἐπείραζεν, ἐλεγχομένη συνετρίβετο πρὸ τῆς ἐκφωνήσεως τῶν πέντε ἀνδρῶν, οὓς ἐπίστευεν ὅτι οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν αὐτῆς, ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἐγίνωσκεν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, φώνησόν σου τὸν ἄνδρα, καὶ ἔλθε ἐνθάδε· ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ γυνὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶναι ἀπέναντι ἐνὸς τῶν συνήθων Ἰουδαίων, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὅμως ταύτης τὰ πράγματα ἀλλάσσουσιν, οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας αὐτῆς ἐπιταχύνονται, ἡ ὄψις ἀλλοιοῦται· καὶ θέλουσα νὰ ἀποφύγῃ τὴν συνέχειαν τῆς μυστηριώδους ἀποκαλύψεως, μετὰ θαυμαστῆς ταχύτητος περὶ ἄλλο ἀντικείμενον τὸν λόγον στρέφουσα, «Κύριε, λέγει, θεωρῶ ὅτι Προφήτης εἶ σύ· ἐδῶ ὑπάρχει μία μεγάλη φιλονεικία, «οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὅρει προσεκύνουσιν», ἐσεῖς δὲ, οἱ Νομοδιδάσκαλοι τῶν Ἰουδαίων, «λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος», ἐν ᾧ πρέπει νὰ προσκυνῇται ὁ Ὑψιστος· ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τίς ἔχει δίκαιον; Καὶ ἰδοὺ, εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Ἰησοῦς ἀνοίγων τοὺς θησαυροὺς τῆς Οὐρανίου αὐτοῦ Σοφίας, ἐμπιστεύεται τῇ Γυναικὶ τὰ ὕψιστα δόγματα τῆς Οὐρανίου αὐτοῦ Διδασκαλίας, ἀνακοινοῦται αὐτῇ τὰ ὕψιστα ἀξιώματα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

«Γύναι, λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, οὐδεὶς ἔχει δίκαιον· καὶ οἱ Πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις διδάσκαλοι πλανῶνται. Ὁ Θεὸς οὐδαμῶς περικλείεται· ὁ Θεὸς οὐκ ἐν χειροποιήτοις Ναοῖς κατοικεῖ (Πράξ. ιζ', 24)· καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ Γαριζὲν τούτου Ναός, καθὼς καὶ ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις, εἶναι τόποι πολὺ μικροὶ, ὅπως περιλάβωσι τὸ ἄπειρον καὶ αὐτὸν τῆς Θεότητος. «Πιστεύσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὧρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ· ὑμεῖς προσκυνεῖτε δ' οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνούμεν δ' οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὧρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῇται προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ, οὐχὶ διὰ θυσιῶν καὶ ὀλοκαυτωμάτων, ἀλλ' ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ Πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν» (Ἰωάν. δ', 21—24).

Ἡ τιμὴ, ἣν ὁ Κύριος πρὸς τὴν Σαμαρεῖτιδα ἐποίησεν, ὅπως ἐμπιστευθῇ καὶ ἀναπτύξῃ αὐτῇ τὸ ὕψιστον δόγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς ἐστὶ Πνεῦμα, εἶναι ἀδιαφιλονεικτος ἀπόδειξις, ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τῆς γυναικὸς ταύτης εὔρετο τὸ μόνον ἐπὶ γῆς σύγχρονον αὐτῷ πρόσωπον, ὅπερ ἦτο ἄξιον νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ ἐννοήσῃ τὰς μεγάλας ταύτας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀληθείας! Δὲν ἀρκεῖται εἰς ταῦτα ὁ Σωτὴρ, προβαίνει ἐτι περαιτέρω, ὅτι ἀλλαχοῦ ἀσαφῶς καὶ μετ' ἐπιφυλάξεως ἐξέφρασε περὶ ἑαυτοῦ, ἐνταῦθα ῥητῶς καὶ ἐκπεφρασμένως ὁμολογεῖ. Ἀλλ' ἀκούσωμεν αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, οἶδα

ὅτι **Χριστὸς** (Μασιὰχ=Μεσσίας) ἔρχεται (ὁ λεγόμενος Χριστός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, **ΕΓΩ ΕΙΜΙ ὁ λαλῶν σοι**.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, καθ' ἣν οὕτω σαφῶς ἐφανερώσεν ἑαυτὸν ὁ Κύριος εἰπὼν· «ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι, ἐγὼ εἰμι ὁ Μεσσίας», ἐξεχύθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὸ ζῶν ὕδωρ τῆς θείας Σοφίας· κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην γεγονὸς μέγα μεταξὺ τοῦ ὅρους Γαριζὲν καὶ τοῦ ὅρους Γαιβάλ συνέβη· ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἔρρευσαν οἱ ποταμοὶ τῶν ὕψιστων δογμάτων τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ὡς ἐν τῇ Γ'. ἀπὸ τοῦ Πάσχα Κυριακῇ εἶδομεν πρωταγωνιστοῦντα «τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου» (Α'. Κορ. α', 27), τὰς Μυροφόρους Γυναῖκας, οὕτω καὶ ἐν τῇ Κυριακῇ ταύτῃ διαπρέπει ἐν πλάσμα ἀσθενές, ἐν ἀγενές ὄν, τὸ μωρὸν τοῦ κόσμου, γυνὴ Σαμαρεῖτις, καὶ αὕτη ἁμαρτωλὸς. Καὶ τοῦτο, «ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ, καὶ τὸ ἀσθενές τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ...» Ὅτι τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς κατασχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα κατασχύνῃ τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον Ἐκείνου (Α'. Κορ. α', 29), οὗ ἡ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β'. Κορ. ιβ', 9).

Καὶ ὅμως ἡ Σαμαρεῖτις δείκνυται κάτοχος τῶν ἁγίων Γραφῶν, κάτοχος τῆς Μωσαϊκῆς Πεντατεύχου. Οἶδα, λέγει, (σημειῶσαι τὸ οἶδα· οὐχὶ ἡ κοῦσα λέγει, ἀλλὰ οἶδα), οἶδα ὅτι **Μεσσίας ἔρχεται** (ὁ λεγόμενος Χριστός). Ἐξεύρω, Κύριε, λέγει, ἐκ τῶν Γραφῶν, ἡξεύρω ἐκ τοῦ Μωσέως, ὅτι «Προφήτην ἡμῖν ἀναστήσει ὁ Θεός, πρὸς ὃν ὀφείλομεν νὰ ὑπακούσωμεν. Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου, ὡς ἐμέ, ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου· αὐτοῦ ἀκούσεσθε» (Δευτ. ιη', 15). Ἐξεύρω ὅτι Ἐκεῖνος, ὁ λεγόμενος Χριστός, ὅταν ἔλθῃ, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Ἡ Σαμαρεῖτις, ἡ ἁμαρτωλὸς αὕτη γυνὴ, πιστεύει μετὰ πεποιθήσεως ἀκραδάντου εἰς τὸν ἐλευσόμενον Μεσσίαν, ὡς ἡμεῖς πιστεύομεν πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐλπίζει τὴν σωτηρίαν αὐτῆς. Οἶδα, ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός, ὅταν ἔλθῃ Ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

Λαμπρὸν διδάγμα διὰ τὰς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν μητέρας! Ὡς αἱ πλείους, ὡς ποτε οἱ ἐν Ἐφέσῳ νεοφώτιστοι μαθηταί, ἐρωτηθέντες ὑπὸ τοῦ Παύλου, «Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες», ἀπεκρίθησαν, «οὐδὲ εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐστὶ ἡκούσαμεν» (Πράξ. ιθ', 2)· οὕτω καὶ αὐταὶ ἀτυχῶς, ἂν ἠρωτῶντο περὶ τῶν ἁγίων Γραφῶν, ἀλλ' οὐδὲ εἰ ἅγιοι Γραφαὶ ὑπάρχουσιν ἡκούσαμεν, θὰ ἔλεγον!

Ἡ Σαμαρεῖτις Ἀπόστολος.

Ἡ Σαμαρεῖτις ἀπὸ τοῦδε εἶναι Χριστιανὴ, ἡ τέως ἁμαρτωλὸς αὕτη γυνὴ εἶναι πλέον ἁγία· ἦλθε πρὸς τὸ ὕδωρ ὑπὸ ἰδιότητα Σαμαρείτιδος, ἐπανερχεταί εἰς τὴν πόλιν αὐτῆς ὑπὸ ἰδιότητα μαθητοῦ, ἐπανερχεταί ἀφ' ἡσασα καὶ ὑδρίαν καὶ ὕδωρ, ἐπανερχεταί Ἀπόστολος, καὶ πρῶτῃ Ἀπόστολος τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου. Δεῦτε, λέγει τοῖς ἐν τῇ πόλει, δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα, ὅσα ἐποίησα. Μῆτι οὗτος ἐστὶν ὁ Χριστός; (Ἰωάν. δ', 19).

Καίτοι ἀδιστάκτως πιστεύουσα, λέγει τοῖς Σαμαρεῖταις «μῆτι οὗτος ἐστὶν ὁ Χριστός», τὸ μὲν, ὅπως μετριάσῃ τὴν ἐκ τῆς εἰδήσεως

ἐκπληξιν, τὸ δὲ, ὅπως μὴ ἐπιτιμηθῇ ὡς ἀπίθανα λέγουσα, πρὸς δὲ, ὅπως πλείονας ἐξ ἰδίας πίστεως εἰς ὁμολογίαν τῆς Θεότητος τοῦ Κυρίου ἐπισπάσθῃ. Ἐφ' ᾧ τὴν λεπτομερῆ ταύτην ἀφήγησιν τῆς Σαμαρείτιδος κλείων ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς λέγει· «Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης, Ὅτι εἶπέ μοι πάντα, ὅσα ἐποίησα» (Ἰωάν. δ', 39).

Ἀκούσωμεν καὶ τὰ περαιτέρω· «Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μέναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἐμείνεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλοὶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ· τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἔτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστός» (Ἰωάν. δ', 40—42).

Τοιαύτη ἡ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (δ', 5—42) δογματικὴ καὶ χαρίεσσα ἀφήγησις τῆς μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος ἐπὶ τοῦ φρέατος τοῦ Ἰακώβ συνδιαλέξεως τοῦ Κυρίου.

Ὑμνολογία.

Οὐχὶ ὀλιγώτερον τῆς τῶν ἄλλων Κυριακῶν ποιητικὴ καὶ ὠραία εἶναι καὶ ἡ ὕμνολογία τῆς Κυριακῆς ταύτης τῆς Σαμαρείτιδος.

Ἐν τισὶ τῶν ὕμνων μετὰ πολλῆς χάριτος παρίσταται ὁ Ἰησοῦς συνομιλῶν καὶ συζητῶν μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος, ἐν ἐνὶ δὲ παρίσταται πρῶτῃ ἡ Σαμαρεῖτις, ζητοῦσα τὸ ὕδωρ τῆς πίστεως καὶ τὰ νάματα τῆς ζωῆς. Οὕτως ἔχει τὸ δεῦτερον Ἰδιόμελον τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἐπὶ τὸ φρέαρ ὡς ἦλθεν ὁ Κύριος, ἡ Σαμαρεῖτις ἠρώτα τὸν εὐσπλαγχνον· Παράσχου μοι τὸ ὕδωρ τῆς πίστεως, καὶ λήψομαι τῆς κολυμβήθρας τὰ νάματα, ἀγαλλίασιν καὶ λύτρωσιν· Ζωοδότα, Κύριε, δόξα σοι.

Τὸ τρίτον δὲ Ἰδιόμελον συντόμως περιλαμβάνει ὡς ἐξῆς ἅπασαν τὴν Εὐαγγελικὴν ταύτην ὑπόθεσιν.

Ὁ συνάναρχος καὶ συναΐδιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Πατρὸς, ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπέστη, ἡ πηγὴ τῶν ἰαμάτων· καὶ γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσας ὕδωρ παραγέγονεν· ἦν ἰδὼν ἔφη ὁ Σωτὴρ· Δός μοι ὕδωρ πιεῖν, ὡς ἀπελθοῦσα φώνησόν σου τὸν ἄνδρα. Ἡ δὲ, ὡς ἀνθρώπων διαλεγόμενη καὶ οὐ Θεοῦ, λαθεῖν σπουδάξουσα ἔλεγεν· οὐκ ἔχω ἄνδρα· καὶ ὁ Διδάσκαλος πρὸς αὐτήν· Ἀληθῶς εἶπας, Οὐκ ἔχω ἄνδρα· πέντε γὰρ ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ. Ἡ δὲ ἐπὶ τῷ ῥήματι ἐκπλαγεῖσα, καὶ εἰς τὴν πόλιν δραμοῦσα, τοῖς ὄχλοις ἐπέβόα λέγουσα· Δεῦτε, ἴδετε Χριστὸν, ὃς δωρεῖται τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Ἰκανὴν ποίησιν περιέχει καὶ τὸ Δοξαστικὸν τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Παρά τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, εὐρὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν Σαμαρεῖτιδα, αἰτεῖ ὕδωρ παρ' αὐτῆς, ὁ νέφεσι καλύπτων τὴν γῆν. Ὡς τοῦ θαύματος! ὁ τοῖς Χερουβὶμ ἐποχούμενος πόρνη γυναικὶ διελέγετο· ὕδωρ αἰτῶν, ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας· ὕδωρ ζητῶν, ὁ πηγὰς καὶ λίμνας ὑδάτων ἐκχέων, θέλων ἐκλύσαι ὄντως αὐτήν, καὶ θηρευομένην ὑπὸ τοῦ πολεμήτορος ἐχθροῦ, καὶ ποτίσασθαι ὕδωρ ζωῆς τὴν φλεγόμενην ἐν τοῖς ἀτοπήμασι δεινῶς, ὡς μόνος εὐσπλαγχνος καὶ φιλάνθρωπος.

Ὁ Κανὼν εἶναι ποίημα Ἰωσήφ τοῦ ὕμνογράφου, τοῦ Θεσσαλονίκης, οὗ καὶ τὸ ὄνομα φέρει ἀκροστιχίδα ἐν τῇ Θ'. Ὡδῇ. Ἰδιάζον δὲ χαρακτηριστικὸν ἔχει, ὅτι τὰ τροπάρια τῶν διαφόρων Ὡδῶν ὁ ὕμνογράφος διετάξατο ὡς ἐξῆς· τὸ μὲν πρῶτον τροπάριον ἀναφέρει τὰ τοῦ Πάθους, τὸ δεῦτερον τὰ τῆς Ἀναστάσεως,

τὸ τρίτον τὰ τῶν Μυροφόρων, καὶ τὸ τέταρτον τὰ τῆς Σαμαρείτιδος.

Ἡρεμον δὲ καὶ μεγαλοπρεπὲς εἶναι τὸ Δοξασιτικὸν τῶν Αἰνῶν, ἔχον ὡς ἐξῆς:

«**Ἡ** πηγὴ τῆς ζωαρχίας, Ἰησοῦς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπιστάς τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ, πιεῖν ἐξήτει ὕδωρ παρὰ γυναῖκος Σαμαρείτιδος. Τῆς δὲ τὸ ἀκοινώνητον τῶν Ἰουδαίων προσειπούσης, ὁ σοφὸς δημιουργὸς μετοχετεύει αὐτὴν, ταῖς γλυκέσι προσήρσεσι, μᾶλλον πρὸς αἴτησιν τοῦ αἰδίου ὕδατος· ὁ καὶ λαβοῦσα, τοῖς πᾶσιν ἐκήρυξεν εἰπούσα· Δεῦτε, ἴδετε τὸν κρυπτὴν γνώστην καὶ Θεὸν, παραγεγόμενον σαρκί, διὰ τὸ σῶσαι τὸν ἄνθρωπον».

Γραφικώτατον τέλος τὸ ἐξῆς προσόμοιον τῶν στιχηρῶν τῆς ἑορτῆς κατὰ τὸν ὀρθρον τοῦ Σαββάτου μετὰ τὴν τῆς Σαμαρείτιδος.

«**Οὔτε** ἀντλήμα κέκτησαι, καὶ τὸ φρέαρ βαθύτατον· πόθεν οὖν καὶ δώσεις μοι ὕδωρ ἄφθαρτον; ἡ Σαμαρεῖτις ἐβόα σοι, Χριστέ σε ὡς ἄνθρωπον, οἰομένη οὐ Θεόν, καὶ τοὺς λόγους θαυμάζουσα· ἦν προσήμασι γλυκυτάτοις ἀρδεύσας, σὲ Θεόν τε, καὶ Σωτῆρα τῶν πάντων ὁμολογεῖν παρεσκεύασας».

Τοιαύτη καὶ ἡ τῆς Κυριακῆς ταύτης ὑμνολογία, ἐκ τῶν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ ἐξηγμένη.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης ταύτης ὑπολείπεται νὰ εἰπώμεν,

Τίς ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ ὁδοιπορία αὕτη τοῦ Ἰησοῦ ἐγένετο.

Τί ἦσαν οἱ Σαμαρεῖται, καὶ διατί τοσοῦτον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐμισοῦντο.

Τί ἀπέγεινεν ἡ πιστεύουσα Σαμαρεῖτις.

Κατὰ τί λόγου ἄξιον ἦτο τὸ ὅρος Γαριζίν, ὡς καὶ τὸ ὅρος Γαββὰλ.—Κατὰ τί δὲ ἡ πόλις Σιχάρ ἢ Σιχέμ, παρ' ἣ καὶ ἐν ἡ τὰ τεράστια ταῦτα ἐξετελέσθησαν.—Σῶζεται καὶ νῦν αὕτη, καὶ πῶς καλεῖται;

Περὶ τούτων ὅλων θέλομεν διαλάβῃ τὰ εἰκότα, ὅσοι ἐπιτρέπει ὁ στενὸς χώρος τῆς «Σιῶν», ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ.

Γ. Λαμπάκης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ.

Ἡ ἀποκατάστασις τῆς γυναικὸς διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀνεπτύξαμεν, ἡ μᾶλλον ὁ χωρισμὸς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἐγωῦ καὶ τοῦ ὕλικου συμφέροντος τῆς Πολιτείας ἀφ' ἑνὸς, καὶ ἡ ἐξάρτησις ἀφ' ἑτέρου αὐτῶν τῶν ὕλικων συμφερόντων τῆς Πολιτείας, μεθ' ὧν οἱ ἄνθρωποι διὰ προσκαίρους μόνον καὶ ἐπιγίλους ἀνάγκας συνδέονται, ἡ ἐξάρτησις, λέγομεν, τῶν ὕλικων συμφερόντων ἐκ τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τῆς Πολιτείας τοῦ Θεοῦ, μεθ' ἧς οἱ ἄνθρωποι συνδέονται ἀδιάσπαστος διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αἰωνιότητος, ἀμφότερα ταῦτα ἡδυνήθησαν νὰ μεταρρυθμισθῶσιν οὐσιωδῶς τὸν γάμον, ὅ ἐστι νὰ ἐπιφέρωσιν ἐπὶ τῆς ἐννοίας καὶ ἐπὶ τῶν καθεστώτων τοῦ γάμου ῥιζικάς καὶ οὐσιώδεις μεταρρυθμίσεις. Ἦδη αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀνεπτύξαμεν, πρῶτος ἐβλήκε τὸν θεμέλιον λίθον· πρῶτος ἀνεκήρυξε καὶ ὥρισε τὸν ἀληθινὸν χαρακτῆρα τοῦ γάμου, παριστῶν αὐτὸν ὡς θεῖον τινα θεσμόν ἐξ ἀρχῆς τῆς δημιουργίας, ὡς ἀδιάσπαστον σύνδεσμον δύο εὐσεβῶν, δύο ἐγκαρδίως ἀγαπωμένων καὶ εἰλικρινῶς ἀφωσιωμένων εἰς ἀλλήλας ψυχῶν. «**Ἀπὸ** δὲ ἀρχῆς κτίσεως, λέγει, ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός· ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ· ὁ ὅς ἐστι ὁ Θεὸς συνέλευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω» (Μάρκ. ι', 6—8).

Ἡ μεγάλη αὕτη περὶ τοῦ γάμου ἀρχὴ, ἣν ἐβλήκεν

ὁ Χριστὸς, ἀναπτύχθησα ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἤνεγκεν εἰς μεγάλην ἀντίθεσιν τὸν πολιτισμὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῶν ἐθνῶν τῆς εἰδωλολατρίας. Κατὰ τὴν γνώμην ὅλων τῶν Πατέρων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὁ γάμος μετὰ μίαν γυναῖκα, καθιερωθεὶς ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ τῇ πλάσει τῶν δύο πρώτων ἀνθρώπων, δὲν εἶναι ἐνωσις διαβατικῇ, ἐνωσις τούτεστι δύο ἀνθρώπων πρὸς ἱκανοποίησιν πρόσκαιρον εἴτε ἡδονικῶν τῆς σαρκὸς ἀπολαύσεων, εἴτε ἀναγκῶν καὶ συμφερόντων πολιτικῶν, ἀλλ' εἶναι κοινωνία ἀμοιβαία, εἶναι ἐνωσις διηνεκῆς καὶ ἀδιάσπαστος μᾶλλον δύο ψυχῶν ἢ δύο σωμάτων· ἐνωσις ἀποβλέπουσα εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ παρόντι βίῳ διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἡθικῶν νόμων, καὶ εἰς τὴν ὑπαρξὶν αὐτῆς καὶ ἐν τῇ πέραν τοῦ τάφου αἰωνιότητι. (ἴδε Ἀθηναγ. Νομ. κεφ. 33. Asterius, Homil. an liceat dimittere uxorem). Καὶ ἡ ἐνωσις αὕτη, ὡς λέγει ὁ θεὸς Χρυσόστομος, εἶναι μυστήριον, εἶναι πρᾶξις ἡγιασμένη, πρᾶξις λαμβάνουσα ὑπαρξὶν διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, καὶ οὕσα τύπος ἀνάλογος, κατ' εἶδος καὶ κατ' οὐσίαν, τῆς ἐνωσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας (Χρυσόστομ. Ὁμιλ. 12 πρὸς Κολοσ.). διὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἄνδρας τοιαύτην νὰ ἔχωσιν αὐταπάρνησιν, τοιαύτην ἀφοσίωσιν, καὶ τέλος τοιαύτην ἀγάπην πρὸς τὰς ἰδίας γυναῖκας, ὡς ἡ συγκατάθεσις καὶ ἀγάπη ἔδειξεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὴν ἐαυτοῦ Ἐκκλησίαν. «**Οἱ** ἄνδρες ἀγαπάτε τὰς ἐαυτῶν γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν Ἐκκλησίαν» (Ἐφεσ. ε', 25).

Οὕτω δὲ ὁ γάμος, ἀγιασθεὶς διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, καθίσταται πλέον σχολὴ ἀρετῶν καὶ ἱερῶν καθηκόντων μεταξύ τῶν συζύγων καὶ δι' αὐτοὺς πρὸς ἄλλήλους, καὶ διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων αὐτῶν ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἀναθρέψωσιν αὐτὰ ἡθικῶς, ὅπως παρὰσκευάσωσιν αὐτὰ καὶ ἐντιμὰ διὰ τὴν ἐνταῦθα κοινωνίαν, καὶ ἅγια διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Ἐκάστη λοιπὸν οἰκία, ἐκάστη Χριστιανικὴ οἰκογένεια, εἶναι εἰκὼν Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, εἴτε μᾶλλον, εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἰδιαιτέρα τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὡς λέγει αὐτὸς ὁ Χριστὸς· «**Οὗ** γὰρ εἰσὶ δύο ἡ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἓμὲν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν» (Ματθ. ιη', 20). Καὶ διὰ τοῦτο, ἕνεκεν ταύτης τῆς ὑψηλῆς σημασίας, ἣν ἔδωκεν ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὸν γάμον, λαμβάνει ἐξ ἀρχῆς δημιουργία τὸν ἀγιασμὸν τῆς Ἐκκλησίας· εὐλογεῖται ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς κοινότητος, καὶ ἀποκαθίσταται, ὡς λέγουσιν ὁ ἱερεὺς Ἰγνάτιος (Ἐπιστολ. εἰς Πολικ. κεφ. 5), ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (Παιδαγ. Βιβλ. γ', κεφ. 11) καὶ ὁ Τερτυλλιανὸς (Ad uxorem), μίαν τῶν μᾶλλον πομπωδῶν καὶ πανηγυρικῶν τελετῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας· ὅθεν καὶ οἱ ἐν κρυπτῷ γινόμενοι γάμοι, ὡς ἀναφέρει ὁ Τερτυλλιανὸς (De pudic. κεφ. 4), καὶ μὴ εὐλογούμενοι ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, θεωροῦντο τρόπον τινα ὡς τόσκι συμβιώσεις παράνομοι.

Διὰ τούτου δὲ τοῦ θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος, ὃν λαμβάνει ὁ γάμος ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, ἐπέρχεται καὶ ἕτερον ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, ὅπερ ἐστὶν, ὅτι ὁ γάμος ἐναντίον τῶν διατάξεων τῆς παλαιᾶς Πολιτείας, καθίσταται ἀπολύτως ἐλεύθερος. Αἱ ἐποχὴ τῆς εἰδωλολατρίας, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις διὰ μακρῶν ἀνεπτύξαμεν, οὐδὲν ἡδύναντο νὰ ἐννοήσωσιν τὴν ἐλευθερίαν ταύτην, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν ἀρνούμενον νὰ νυμφευθῇ ἐπέβαλλον ποινὰς, ὡς εἰς παραβάτην μεγάλου πολιτικοῦ καθήκοντος, τοῦ νὰ μὴ παραγγέλλῃ τούτεστι τέκνα τῇ Πολιτείᾳ· ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς καθιδρύων τὸν γάμον οὐχὶ ἐπὶ τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, ἡ ἐπὶ τῶν ὕλικων συμφερόντων τῆς Πολιτείας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γνησίας καὶ ἀμοιβαίας ἀγάπης δύο ψυχῶν, ὡς λέγει ὁ Αὐγουστίνος (Sermo 51 § 21), ἥτις ἀγάπη εἶναι αἰσθημα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὅπως ἐλεύθερον, κατέστησεν ἐπίσης ἐλεύθερον μὲν τὸν γάμον, ἐλευθέρων δὲ καὶ τὴν ἀγαμίαν. Ἀλλὰς λέξεις, ἐπειδὴ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰ δικαιώματα ἐκάστης προσωπικότητος ἀναγνωρίζονται, καὶ καθίστανται σεβαστὰ καὶ ἀπαράβαστα, ἔπεται ὅτι ἡ ἐπιθυμία τοῦ προσώπου, τοῦ θέλοντος νὰ μένῃ ἐν ἀγαμίᾳ,

δρεῖται νὰ εἶναι ἐπίσης σεβαστὴ, καθὼς καὶ ἡ τοῦ θέλοντος νὰ νυμφευθῇ γυναῖκα. Καὶ οὐδεὶς πλέον τιμωρεῖται νυμφευόμενος μεθ' οἰκισθῆποτε τάξεως γυναικὸς, ἐναντίον τῆς ἀριστοκρατικῆς δοξασίας τοῦ Πλάτωνος, ὅτι «**δεῖ** τοὺς ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις ζυγίγνεσθαι, ὡς πλειστάκις, τοὺς δὲ φανλοτάτους ταῖς φανλοτάταις», ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς πλέον τιμωρεῖται δι' ἀγαμίαν, ὡς ἀντιστρατευόμενος εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τὴν ὑπαρξὶν τῆς Πολιτείας.

Ἐντεῦθεν ἐξ ἀρχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀναφύονται καὶ ἄνδρες, οἵτινες προτιμῶσι τὴν ἀγαμίαν, καὶ οἵτινες, καθὰ λέγει ὁ Ἀθηναγόρας (Νομ. κεφ. 33), ἦσαν καὶ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρου σεβασμοῦ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, ὡς δυνάμενοι νὰ ἀνθίστανται εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς. Καὶ ἀληθὲς μὲν, ὅτι ὁ ἰδιαιτέρος οὗτος σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀγαμίαν, κατὰ βάθος ἐξεταζόμενος, ἦτο μᾶλλον σεβασμὸς πρὸς τὴν Χριστιανικὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ ἰδέα αὕτη τῆς ἀγαμίας ἔλαβεν εὐρύτερας διαστάσεις. Τινὲς λ. χ. τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ Ἀμβρόσιος (De viduis κεφ. 12 § 72), καὶ ὁ Αὐγουστίνος (De bono conjugali), πιστεύοντες ὅτι ὁ γάμος μετὰ τῶν ποικίλων αὐτοῦ οἰκογενειακῶν φροντίδων καθίσταται πρόσκομμα πρὸς τὸν ἀγιασμὸν καὶ τὸν σύνδεσμον τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἀπέδωκαν εἰς τὴν ἀγαμίαν ὑπερβάλλουσάν τινα καὶ τελειοτέραν ἀρετὴν· ὅθεν καὶ ἀνεκήρυξαν, ὅτι ὁ γάμος εἶναι μὲν τίμιος καὶ σεβαστός, ἀλλὰ δι' ἐκείνους μόνον, οἵτινες ἀδυνατοῦσι νὰ ζήσωσιν ἐν σωφροσύνῃ. Ὁ δὲ Μεθόδιος ἐνθουσιωδῶς παρηγορεῖ τὴν παρθενίαν, ἐπιπροσθέτων ὅμως ὅτι καὶ ὁ γάμος οὐδόπως πρέπει νὰ παροράται, διότι ἔχει καὶ αὐτὸς τὸ ἐκτεῖν καλὸν, καθὼς, λέγει, καὶ οἱ ἀστέρες οὐδόπως ἐμποδίζονται ὑπὸ τῆς λαμπρᾶς καὶ μεγάλης σελήνης (πρὸς ἣν παραβάλλει τὴν ἀγαμίαν), ὅπως ἀποπέμπωσι καὶ οὗτοι μετ' αὐτῆς ἀκτῖνας φωτὸς ἐπὶ τοῦ στερεώματος (Συμπόσ. τῶν δέκα Παρθ. λόγος 6').

Ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀσκητικὴν ταύτην τάσιν παλαίει, καὶ τέλος ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα, ὡς μᾶλλον ἀψευδῆς, ὡς μᾶλλον Χριστιανικὴ, ὅτι ὁ γάμος οὐδόπως παρεμβάλλεται ὡς πρόσκομμα εἰς τὴν εὐσεβείαν, καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἔξοχος καὶ σεβαστός, ἢ ἡ παρθενία καὶ ἡ ἀγαμία. Τὴν ἰδέαν ταύτην ἀναπτύσσουν οἱ πλείστοι τῶν μεγάλων Πατέρων, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀναπτύσσει καὶ ὑποστηρίζει αὐτὴν ὁ θεὸς Χρυσόστομος. Τὸ ἔξοχον καὶ δαιμόνιον τοῦτο πνεῦμα προσπαθεῖ ἁλλεπαλλήλως καὶ διὰ μακρῶν νὰ καταδείξῃ, ὅτι ὁ θεὸς τοῦ γάμου θεσμός, ἡ ἱερὰ αὕτη ἐνωσις τῶν δύο ψυχῶν, τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς γυναικὸς, μακρὰν τοῦ εἶναι πρόσκομμα εἰς τὴν τελειότητα, εἶναι ἀπεναντίας διὰ τοὺς ἀληθεῖς Χριστιανούς συζύγους ἐν προσφορώτερον μέσον ἀμοιβαίας βοήθειας πρὸς τελειοτέραν πνευματικὴν ζωὴν. Αἱ φροντίδες, λέγει, διὰ τὴν οἰκογένειαν, ὡς λ. χ. ἡ οἰκονομία τῆς οἰκίας, ἡ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων καὶ τὰ παρόμοια, εἶναι καθήκοντα ἱερὰ καὶ εὐγενῆ, οὐδόπως παρεμποδίζοντα τὴν εἰς τὴν ἀρετὴν τελειότητα. Σύζυγοι Χριστιανοί, λέγει ὁ θεὸς Πατὴρ ἐν τῇ Α'. αὐτοῦ Ὁμιλίᾳ εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴν, πιστῶς εκπληροῦντες τὰ καθήκοντα αὐτῶν, δίδουσι παράδειγμα ἀγιωτέρου βίου, ἢ πολλοὶ Ἀββάδες ἐν τῷ Μοναστηρίῳ (Χρυσόστομ. Ὁμιλ. α'. εἰς Ῥωμ. ιζ', 3). Τοῦ Χρυσόστομου τὴν γνώμην ἀκολουθεῖ παρὰ πόδας καὶ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς (Ὁμιλ. ια'.) καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν μεγάλων Πατέρων.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς σφοδρᾶς ταύτης τάσεως πρὸς τὸν ἀσκητισμὸν συγχάνει συνέβαινεν, ὥστε ὁ εἰς τῶν συζύγων νὰ ἐπιθυμῇ τὴν διάζευξιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, ὅπως ἐπιδόθη εἰς βίον ἀσκητικόν, ὁ Χρυσόστομος ἀντιτάττει ἐντόνως εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούτους τῆς ἀπερισκέπτου, ὡς λέγει, εὐσεβείας, ὅτι ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐγκράτεια τοῦ ἀσκητισμοῦ αὐτῶν εἰς οὐδὲν αὐτοὺς ὠφελήσεται, καταστρέφοντας τὴν Χριστιανικὴν ἀγάπην ἐν τῇ ῥῆξει τοῦ δεσμοῦ τῆς συζυγίας αὐτῶν. «**Τί** κέρδος, λέγει, τῆς νηστείας καὶ τῆς ἐγκρατείας, ἀγάπης διαρρηγνυμένης; Οὐδὲν» (Ὁμιλ. ιθ'. εἰς Κορινθ. β' 1). Ἀλλως, λέγει, καὶ ὁ διαζευγνύμενος σύζυγος ἵνα ἀσκητεύσῃ, ἀμαρτάνει βαρέως ἐκτιθέμενος εἰς πειρασμὸν καὶ ἐντεῦθεν εἰς ἀμαρτίαν, τὸν

ἕτερον σύζυγον, μὴ ἔχοντα κλίσιν εἰς τὸν ἀσκητισμόν. Ἡ δὲ ἔνωσις τοῦ ἀνδρός μετὰ τῆς γυναικὸς εἶναι τόσον ὑψηλὴ καὶ ἀγία, ὥστε ὑποβάλλει ἀμφοτέρους εἰς ἀμοιβαίας ὑποχρεώσεις, εἰς ἀμοιβαίαν εὐθύνην, ὅπως τηρῶσιν ὑπκοὴν καὶ ἀπραξιόστον πίστιν ὁ εἰς εἰς τὸν ἕτερον.

Καὶ ταῦτα, λέγει, ἐπιτάσσει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅστις ἀποφαίνεται· «*Καὶ δὲν ἀνθρώπων γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι... Θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτὸν· ἀλλ' ἕκαστος ἰδίον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως*» (Α' Κορ. ζ').

Τοσαῦτα καὶ ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ περὶ τοῦ Χριστιανικοῦ γάμου. Ἐν τοῖς ἐπομένοις φύλλοις θέλομεν καταδείξει, πόσον ὁ Χριστιανισμὸς ἐφάνη εὐεργετικὸς τῇ ἀνθρωπότητι, καθιερώσας τὸν γάμον, καὶ καταστήσας τὴν οἰκογένειαν ἄλλον ναὸν λατρείας, ἐν ᾧ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, ἴσης ἀξίας ὄντες, ἀμοιβαίως σεβασμὸν ἀποδίδοντες, καὶ ἀμοιβαίᾳ καλήκοντα πρὸς ἀλλήλους ἀναγνωρίζοντες, λατρεύουσι τῷ Θεῷ, ὡς ἄλλοι Ἱερεῖς, ὡς βασιλεῖον ἱεράτευμα, ὡς ἔθνος ἅγιον, ἀνατρέφοντες τέκνα εὐαγγελικῶς, καὶ παρέχοντες χρηστοὺς πολίτας τῇ κοινῇ.

Λεξικὸν τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ἀκμάζω· εὐρίσκομαι εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας μου, ἔχω πλήρεις τὰς δυνάμεις τῆς νεότητός μου. Μεταφορ. λέγεται ἐπὶ παντὸς πράγματος, τὸ ὁποῖον εἶναι πλήρες, εἶναι εἰς τὴν καλὴν του κατάστασιν· «*καὶ τοῦ αἵτου ἀκμάζοντος*» (Θουκ. Β'. 18)· οὕτω «*ἀκμάζουσα ἡμέρα*» ἢ μεσημβρία· «*ἀκμάζουσα νύξ*» τὸ μεσονύκτιον.

Ἐν τῇ Ν. Δ. ἀπαντᾷ ἄπαξ εἰς τὴν μεταφορ. σημασίαν «*Τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, οἵτις ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς*» (Ἀποκάλ. ιδ', 18), ὅ ἐστιν ὠρίμασαν, εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν, ὥστε νὰ τρυγηθῶσιν.

Ἀκμή (ἄκω, ἀκῆ καὶ παρενθέσει τοῦ μ. ἀκμή). Τὸ ἐξὺ παντὸς πράγματος· τὸ κορυφαῖον μέρος, ἥτοι ἡ μύτη τοῦ μαχαίριου ὡς· «*ἵσταται ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς*» στέκει εἰς τὴν μύτην τοῦ μαχαίριου. Τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, τὰ μεταξὺ τῆς νεότητος καὶ τοῦ γήρατος ἔτη. Λέγεται καὶ ἐπὶ πραγμάτων, ὅταν εἶναι εἰς τὴν καλλίστην αὐτῶν κατάστασιν, ὅταν ἔχωσι πλήρεις τὰς δυνάμεις αὐτῶν· ὡς «*ἀκμὴ χρόνου*», ὁ «*ἀρμοδιώτατος καιρὸς*», «*ἀκμὴ αἵτου*» κλπ.

Ἐν τῇ Ν. Δ. ἀπαντᾷ ἄπαξ ὡς ἐπίρρημα χρονικόν, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἰσχύος, ὠρίμανσις, ἀνθηρὰ κατάστασις πράγματος τινος· «*Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε*» (Ματθ. ιε', 16), ὅ ἐστιν ἑλλειπτ. κατ' ἀκμὴν τοῦτου τοῦ χρόνου, καὶ μέχρι τοῦδε, ἔτι καὶ νῦν καὶ ὑμεῖς (μετὰ τοσαῦτα θαύματα) ἀσύνετοί ἐστε; ἴδε καὶ Ἰουστ. Μάρτυρ. Διάλ. πρὸς Τρυφ. Ἰουδ. σ. 317.

Ἀκοή· ἡ αἰσθησις τοῦ ἀκούειν, ἡ ἐνέργεια, δι' ἧς ἀκούομεν, αὐτὸ τὸ ὄργανον, δι' οὗ ἀκούομεν· τὸ ὅτιον·—τὸ ἀκούμενον, ὁ λόγος, ἡ φήμη, ἡ παράδοσις, ἡ ἐξ ἀκοῆς διήγησις· «*λόγον ὑμῖν εἰσηγήσατο ἐκ παλαιᾶς ἀκοῆς*» (Πλάτ. Τιμ.)

Ἐν τῇ Ν. Δ. ἀπαντᾷ δις καὶ εἰκοσάκις· ἐν πρώτοις, Ἀκοή, ἡ πρᾶξις τοῦ ἀκούειν, ἡ λειτουργία, ἡ ἐνέργεια, δι' ἧς ἀκούομεν· «*Ἀκοὴ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε*» (Ματθ. ιγ', 14), ὅ ἐστι διὰ μὲν τῆς σωματικῆς λειτουργίας τοῦ ἀκούειν θέλετε ἀκούειν, ἀλλὰ δὲν θέλετε ἐννοήσαι τὴν ἀλήθειαν. Ἐλήφθη κατὰ λέξιν ἐκ τοῦ Ἑσάτου σ', 9)· εἶναι δὲ Ἑβραϊσμός **σιμεσὺ σαμῶα**. Τὸ αὐτὸ ἀναφέρεται καὶ ἐν Πράξ. κη', 26. Α'. Θεσσαλ. β', 13· «*Παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ*», ὅ ἐστι λόγον ἀκούμενον, ἀκουσθέντα παρ' ἡμῶν διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀκούειν, λόγον τὸν διὰ τῆς ἀκοῆς παραληφθέντα ὑφ' ἡμῶν· «*Ἀκοὴ μὲν αὐτοὺς ἤκουσέ σου τὸ πρότερον*» (Ἰωβ μβ', 5), ὅ ἐστι διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀκούειν.

Ἀκοή· ἡ αἰσθησις, ἡ δύναμις τοῦ ἀκούειν· «*Εἰ δὲλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ δὲλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;*» (Α'. Κορινθ. ιβ', 17), ὅ ἐστιν ἐκ

τῆς δυνάμεις ἡ αἰσθησις τοῦ ἀκούειν ὑπάρχει ὅχι εἰς ὀρισμένον μέλος, ἀλλὰ εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος, ποῦ τότε ἡ αἰσθησις τοῦ ὁρᾶν; κτλ. «*Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς*» (Β'. Πέτρ. β', 8), ὅ ἐστι, καίτοι αἱ ἀσελεγεῖς πράξεις τῶν Σοδομιτῶν προσέβαλλον καθ' ἐκαστὴν τὰς αἰσθήσεις τοῦ Λόγ. καίτοι ἠρέθιζον τὰς αἰσθήσεις τοῦ ὁρᾶν, τοῦ ἀκούειν, αὐτοὺς οὐδὲν ποτὲ ἐνέδωκεν εἰς ἀμαρτίαν.

Ἀκοή τὸ ὄργανον τοῦ ἀκούειν, τὸ οὖς, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἡ δύναμις τοῦ ἀκούειν, ἡ αἰσθησις· «*Καὶ εὐθέως διηγοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί*» (Μάρκ. ζ', 35), ὅ ἐστι τὰ ὅτια, ἐν οἷς ἡ ἀκουστικὴ δύναμις· «*Ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ*» (Λουκ. ζ', 1), ὅ ἐστιν ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ κήρυγμα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, ἀπεπεράτωσε τοὺς λόγους, οὓς ἔρριπτεν εἰς τὰ ὅτια (ἀκοὰς) τοῦ λαοῦ· «*Κρηθόμενοι τὴν ἀκοὴν*» (Β'. Τιμόθ. δ', 3), ὅ ἐστι γαργαλιζόμενοι τὰ ὅτια, τερπόμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες μὲ μεγάλην προθυμίαν νὰ ἀκούσωσι τι σύμφωνον πρὸς τὰς κακὰς αὐτῶν ἐπιθυμίας. Οὕτω καὶ ἐν εἰρη. 4 «*ἀποστρέψουσι τὴν ἀκοὴν*», ὅ ἐστι στρέψουσι τὰ ὅτια ἐκ τῆς ἀληθείας. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ φράσις «*εἰσφέρειν τι εἰς τὰς ἀκοὰς τινος*», ὅπερ λέγεται ἐπὶ τοῦ διδάσκοντός τινα, ἢ ἀναγγέλλοντός τι εἰς τινα· «*Ἐνίζοντα γὰρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν*» (Πράξ. ιζ', 20), ὅ ἐστιν ὅλως νέα καὶ ἀνήκουστα μέχρι τοῦδε διδάσκεις ἡμᾶς· ῥίπτεις λόγους εἰς τὰ ὅτια (ἀκοὰς) ἡμῶν, ὅλως ξένους τοῖς δόγμασι καὶ ταῖς παραδόσεσιν ἡμῶν. Ἡ φράσις αὕτη εἶναι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἑλλήσι συγγραφεῦσι καὶ εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν· «*ψυθυρίσας πρὸς τὴν ἀκοὴν*» Πολύβ.

Ἀκοή, μετωνυμικῶς, αὐτὸ τὸ ἀκούμενον, αὐτὸ τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται τις διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀκούειν· «*ἀλλὰ καὶ τὸ ἀκουσμα ἡ ἀκοή*» (Πολυδ. Ὀνομασ. Δ'. 17)· Ἀκοή λέγεται καὶ ὁ κρότος, ὁ πάταγος, ὁ μακρόθεν ἀκουόμενος. Συνηθέστατα δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι ἀκοὴ λέγεται καὶ ὁ λόγος, ἡ ὁμιλία, ἡ διδασκαλία· οὕτω καὶ ἐν τῇ Ν. Δ. «*Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;*» (Ἰωάν. ιβ', 38), ὅ ἐστιν εἰς τὸν λόγον, εἰς τὴν διδασκαλίαν ἡμῶν· ἐκ τοῦ Ἑσάτου γγ'· «*Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς; ἡ δὲ ἀκοή διὰ ῥήματος Θεοῦ*» (Ρωμ. ι', 17), ὅ ἐστιν ἡ πίστις οὐκ ἐκ τῶν θαυμάτων μόνον ἀποτελεῖται, ὡς ἐξήτουν οἱ Ἰουδαῖοι (Α'. Κορινθ. α', 22), ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς διδασκαλίας, ἐκ τοῦ λόγου (ἐξ ἀκοῆς), ἡ δὲ διδασκαλία, ὁ λόγος (ἡ δὲ ἀκοή) ἐκ τῶν θεοπνευστῶν Γραφῶν, ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ (διὰ ῥήματος Θεοῦ). Παράβλ. Σοφ. Σιρ. κζ', 15.

Ἀκοή, φήμη, θρύλλημα, λόγος· «*Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν*» (Ματθ. δ', 24), ὅ ἐστιν ἡ φήμη αὐτοῦ διεδόθη εἰς τὴν Συρίαν. αὐτόθι ιδ', 1. «*Ἦκουσεν Ἡρώδης ὁ Τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ*», ὅ ἐστιν ἡ φήμη περὶ τῶν ἔργων καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ ἔφθασε καὶ μέχρι τοῦ Ἡρώδου. Ὡς λέγει ὁ Λουκᾶς θ', 7. «*Τὰ γινόμενα δὲ αὐτοῦ*» ἴδε καὶ Μάρκ. ε', 14 καὶ α', 28. Φαίνεται δὲ ὅτι αἱ φράσεις αὗται τῶν Εὐαγγελιστῶν εἶναι Ἑβραϊσμός, διότι ἐν τῇ Π. Δ. κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἐξηγοῦνται αἱ λέξεις **σεμουα σαμᾶ**, ἥτοι τὸ ἄκουσμα, ἀγγελία, εἰδήσις, φήμη, αἵτινες παράγονται ἐκ τοῦ ῥήματος **σαμᾶ** ἀκούειν· ἴδε Β'. Βασιλ. δ', 4. Δ'. Βασιλ. ιθ', 7· Ἀλλὰ καὶ ὁ Σουΐδας ἔχων ὑπ' ὄψει τὰ ἄνω χωρία τῆς Νέας Διαθήκης λέγει· «*ἀκοή ἐστὶ καὶ ἡ φήμη*». Καὶ παρὰ τοῖς Λατίνοις **auditio**, ἥτοι ἀκοή, τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ **rumor** (φήμη). Ἰουλ. Καίσι. Γαλ. Πολ. VII. 42.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΙΕΒΩ

ΨΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Πρὸ ἐτῶν τινῶν ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Νέᾳ Ἐφημερίδι», κατὰ Μάρτιον τοῦ 1884, καὶ ἤδη πρὸ μικροῦ ἐπανελήφθη ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς «Ἐστίας», ὅτι ἐν Κιέβῳ τῆς Ρωσσίας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Μονῇ τῆς Πετσερσκάγικης Λαύρας ψάλλεται ὑπὸ τῶν Μοναχῶν ἡ ἡμέτερα Βυζαντινὴ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσική.

Ἐνδιαφερόμενος περὶ τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων, καὶ ὁρμώμενος ἐκ τοῦ πόθου ὅ-

πως εὖρω που καθαρωτέραν καὶ ἀγνωτέραν τὴν ἡμέτεραν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν, πολλὰ καὶ ἐν τοῖς νῦν μάλιστα χρόνοις διασκεύαζομένην καὶ σχολιαζομένην, ἤδη τῷ 1884 ὅτε τὸ πρῶτον ἀνέγνω τὴν εἰδησιν ταύτην, μετέβην ἐπὶ τούτῳ εἰς Κιέβον, ἐνθα ὑπὸ τοῦ γέροντος Ρώσου Ἀρχιμανδρίτου τῆς ἀρχαίας ταύτης Μονῆς τῆς Πετσερσκάγικης Λαύρας ἐπληροφόρηθην, ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔπαυσαν νὰ ψάλλωσι κατὰ τὸν ἡμέτερον Βυζαντινὸν τρόπον, καὶ ὅτι ἤδη καθ' ἅπασαν τὴν Ρωσικὴν Αὐτοκρατορίαν ὁμοιομόρφως καὶ ὁμοιοτύπως ψάλλεται μίκα καὶ ἡ αὐτὴ πετράφωτος Ἐκκλησιαστικὴ Μουσική· ἐπομένως οὐδαμῶς νῦν ἐν Ρωσίᾳ ψάλλεται ἡ ἡμέτερα Βυζαντινὴ Μουσική, ὡς τινες διίσχυρίζονται, πλὴν τῶν ἡμετέρων καθαρῶς Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ πλεῖστα παρεδέχθησαν τὴν πετράφωτον Μουσικὴν.

Α. Π.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἀλλεπαλλήλους ἐλάβομεν ἐπιστολάς ἐκ Κερασσοῦντος, παρὰ τε τοῦ αὐτόθι ἀνταποκριτοῦ τῆς «Σιῶν» κ. Γεωργίου Τομπούλ, καὶ παρὰ τοῦ ἐπιστελλαντος τῇ «Σιῶν» τὴν περὶ τινος Ἱερέως ἐκθεσιν, ὡς δόντος τελείαν ἀπόλυσιν μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον διὰ τὸ ὀλιγόριθμον τῶν ἐκκλησιαζομένων, πρὸς ἣν ἐκθεσιν ἀπήντησεν ἡ «Σιῶν» διὰ τοῦ «Ἀξιοκατάκριτοι παρεκτροπαὶ Ἱερέων» ἐπιγραφόμενον ἄρθρου αὐτῆς (ἀριθ. 348). Ἀμφότεροι οὗτοι διαμαρτύρονται, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο δὲν ἔλαβε χώραν ἐν Κερασσοῦντι. Ἀλλ' ὡς φαίνεται, δὲν προσέσχον ὅτι ἐν τῷ εἰρημένῳ ἄρθρῳ οὐδαμῶς λέγεται ῥητῶς, ὅτι τοῦτο ἔλαβε χώραν ἐν Κερασσοῦντι, ἀλλ' ἀπλῶς, ὅτι ὁ ἐκ τῶν ἐν Κερασσοῦντι συνδρομητῶν τῆς «Σιῶν» κ. Γ. Σ. Θεοδωρίδης γράφει τάδε· Ὡς ἀνευ λόγου διαμαρτύρονται τό τε ἐν Κερασσοῦντι Ἱερατεῖον, καὶ ὁ αὐτόθι ἀνταποκριτὴς τῆς «Σιῶν»· ὁ δὲ κ. Γ. Σ. Θεοδωρίδης ἀνευ ἀνάγκης ἀναπτύσσει, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο ἔλαβε χώραν πρὸ ἐτῶν ἐν τινι κωμοπόλει τῆς Τραπεζούντος, ὅθεν καὶ αὐτὸς κατάγεται, λέγει, καὶ ὅτι ἐκτιθέμενος αὐτὸ δὲν ἐξεφράσθη καθαρῶς.—Ὅπως δὲ ποτε ἐπαυροῦντες τὰ ἐσφαλμένα διαβεβαιούμεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι καθ' ὅς καὶ ἄλλοθεν ἔγρομεν πληροφορίας, ὁ ἐν Κερασσοῦντι Κληρὸς εἶναι ἀρκούντως μεμορφωμένος, καὶ ἐν πλήρει γνώσει τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἢ ὥστε νὰ παρεκτραπῇ εἰς τοιαῦτα παχυλὴν ἄνοιαν τῶν θρησκευτικῶν χρεῶν παριστῶντα ἔργα.

—Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Πειραιῶς περὶ σκανδαλώδους διαγωγῆς δύο ἐφημερίων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος κατ' αὐτὴν τὴν κοσμοχαρμόσυνον ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως, ἐν τε τῇ Λειτουργίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀγάπῃ, ἰδίως δὲ γράφουσι πολλὰ κατὰ τοῦ ἐφημερίου Α. Π. Μὴ γινώσκοντες κατὰ πόσον πιστῶς ἐκτιθενται τὰ γεγονότα, ἀπέχουσι πάσης δημοσιεύσεως αὐτῶν, οὐχ ἥττον συνιστῶμεν τοῖς εἰρημένοις Ἱερεῦσι καὶ παντὶ ὁμοφρονούντι αὐτοῖς, νὰ ἔχωσι κατὰ νοῦν, πάντοτε μὲν, ἰδίως δὲ κατὰ τὰς ἐπισήμους ταύτας ἡμέρας, τὸ φραγέλιον, δι' οὗ ἐξέβαλεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐκ τοῦ Ἱεροῦ, ὡς μεταβάλλοντες τὸν οἶκον Κυρίου εἰς οἶκον ἐμπορίου.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταί, ἵνα συμμορφούμενοι μὲ τὸν ἐν κεφαλῇ τῆς «Σιῶν» στερεοτύπως τιθέμενον ὅρον ὅτι, **ἡ ἐτήσια συνδρομὴ πληρωτέα**, πληρώσωσιν ἐγκαίρως, ἐντὸς τῆς α'. τριμητίας, εἰ δυνατόν, τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν, ὅπως πρᾶγματι συνδράμωσιν εἰς τὴν τακτικὴν ἐκδοσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου ἀγαγώματος.

Εὐχαριστοῦμαι πρὸς τοὺς ἐν Πατριας κ. κ. συνδρομητάς, οἵτινες ἐπεμψαν αὐθόρμητοι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς. Δὲν τοὺς ἀναγέρομεν ὁρομασί, φοβόμενοι μὴ προσκρούσωμεν τῇ μετροφροσύνῃ αὐτῶν. Πρὸς ὅσους δὲ ἐστάλησαν ἤδη αἱ ἀποδείξεις αὐτῶν μετὰ παρακλήσεως, ἵνα δι' ἐπιταγῆς πέμψωσι τὰς συνδρομὰς των, ἐκπίπτοντες, εἰ βούλονται, καὶ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, παρακαλοῦμεν αὐτοὺς καὶ αὖθις, ἵνα εὐαρεστηθῶσι νὰ συμμορφωθῶσι τῷ γενικῶς ληφθέντι μέτρῳ τῆς ἐγκαίρου πληρωμῆς τῶν συνδρομῶν.